

Sygnatura akt I C 1287/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

O., dnia 21 lutego 2022 r.

Sąd Rejonowy w Obornikach I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Tomasz Vogt-Kostecki

Protokolant: Anna Płachetka

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2022 r. w Obornikach

na rozprawie sprawy z powództwa M. S. (1), C. S., J. S., A. N., M. S. (2), A. O., A. S., K. S.

przeciwko K. G. (1)

o uznanie spadkobiercy za niegodnego dziedziczenia

1. uznaje, że pozwana K. G. (1) jest niegodna dziedziczenia po zmarłej w dniu 22 czerwca 2018 roku w O. F. S., ostatnio stale zamieszkałej w R.;
2. kosztami postępowania obciąża w całości pozwaną, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

sędzia Tomasz Vogt-Kostecki

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5-11-2019 r. powodowie M. S. (1), C. S., J. S., A. O., A. N. i M. S. (2), reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem, wnieśli o uznanie, że pozwana K. G. (1) jest niegodna dziedziczenia po zmarłej w dniu 22-06-2018 r. F. S., ostatnio stale zamieszkałej w R. oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz każdego z powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwana K. G. (1), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, będącego radcą prawnym wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 1-03-2021 r. Sąd na podstawie przepisu art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie, z uwagi na toczące się przed Sądem Rejonowym w Obornikach pod sygnaturą II K 271/20 postępowanie karne przeciwko pozwanej K. G. (1), oskarżonej o to, że: 1. w nieustalonym miejscu i czasie, nie później jednak niż do dnia 13-09-2019 r. w celu użycia za autentyczny podrobiła testament sporządzony według treści przez F. S., tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.; 2. w dniu 19-12-2019 r. w Komisariacie Policji w R., po uprzednim pouczeniu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zeznań oraz prawie od odmowy udzielenia odpowiedzi na pytania, w obawie przed odpowiedzialnością karną grożącą jej samej, zeznała nieprawdę na okoliczność sporządzenia testamentu przez F. S., przy czym zeznania te służyły za dowód w postępowaniu przygotowawczym o sygnaturze PR.Ds. (...).2019, tj. o przestępstwo z art. 233 § 1 a k.k.

W dniu 3-06-2021 r. w P. zmarł powód M. S. (1).

Postanowieniem z dnia 27-12-2021 r. Sąd podjął zawieszony postępowanie z udziałem następców prawnych zmarłego powoda M. A. S. i K. S..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22-06-2018 r. w O. zmarła F. S..

dowód: odpis skrócony aktu zgonu F. S. /w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Obornikach o sygnaturze I Ns 173/19/

Zmarła pozostawiła po sobie małżonka T. S. (1) oraz siedmioro dzieci: M. S. (1), C. S., J. S., M. S. (2), A. O., A. N. i K. G. (1).

W dniu 24-11-2018 r. w O. zmarł małżonek F. T. S..

okoliczności bezsporne, a nadto dowody: odpis skrócony aktu zgonu T. S. (1), odpisy skrócone aktów urodzenia: M. S. (1), C. S., J. S., M. S. (2), odpisy skrócone aktów małżeństwa: A. O., A. N., K. G. (2) /w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Obornikach o sygnaturze I Ns 173/19/

W dniu 11-04-2019 r. M. S. (1) złożył do Tutejszego Sądu wnioski o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłych rodzicach: F. S., zmarłej dnia 22-06-2018 r. w O. oraz T. S. (1), zmarłym dnia 24-11-2018 r. w O.. Sprawa o stwierdzenie nabycia po F. S. i T. S. (2) została zarejestrowana w Tutejszym Sądzie pod sygnaturą I Ns 173/19.

okoliczność bezsporna, a nadto dowód: wniosek o stwierdzenie nabycia z dnia 11-04-2019 r. /w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Obornikach o sygnaturze I Ns 173/19/

W dniu 13-09-2019 r. K. G. (1) złożyła do Sądu Rejonowego w Obornikach dokument, który według jego treści miał stanowić własnoręcznie sporządzony przez F. S. testament z dnia 28-05-2018 r. Przedmiotowy testament został otwarty i ogłoszony w sprawie Sądu Rejonowego w Obornikach o sygnaturze I Ns 455/19. Zarządzeniem z dnia 30-09-2019 r. zarządzono doręczenie odpisu ww. dokumentu powodom. Powodowie odebrali kopie przedmiotowego dokumentu w dniach od 3-10-2019 r. do 4-10-2019 r.

okoliczności bezsporne, a nadto dowody: wniosek o otwarcie i ogłoszenie testamentu z dnia 13-09-2019 r. /w aktach Sądu Rejonowego w Obornikach o sygn. I Ns 455/19/, kopia dokumentu oznaczonego jako testament F. S., dowody doręczenia /w aktach sprawy I Ns 173/19/

Pismem z dnia 4-11-2019 r. pełnomocnik powodów zawiadomił Prokuraturę Rejonową w Obornikach o uzasadnionym podejrzeniu przez pozwaną K. G. (2) przestępstwa z art. 270 k.k., wskazując, K. G. (1) złożyła w dniu 13-09-2019 r. do Sądu Rejonowego w Obornikach dokument, który według jego treści miał stanowić własnoręcznie sporządzony przez F. S. testament z dnia 28-05-2018 r., wskazując, iż w ocenie zgłaszających pismo i podpis na przedmiotowym dokumencie nie należą do F. S..

dowód: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z dnia 4-11-2019 r.

Aktem oskarżenia z dnia 25-06-2020 r. (zatwierdzonym w dniu 29-06-2020 r.) Prokuratura Rejonowa w Obornikach oskarżyła K. G. (1), o to, że: 1. w nieustalonym miejscu i czasie, nie później jednak niż do dnia 13-09-2019 r. w celu użycia za autentyczny podrobiła testament sporządzony według treści przez F. S., tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.; 2. w dniu 19-12-2019 r. w Komisariacie Policji w R., po uprzednim pouczeniu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zeznań oraz prawie od odmowy udzielenia odpowiedzi na pytania, w obawie przed odpowiedzialnością karną grożącą jej samej, zeznała nieprawdę na okoliczność sporządzenia testamentu przez F. S., przy czym zeznania te służyły za dowód w postępowaniu przygotowawczym o sygnaturze PR.Ds. (...).2019, tj. o przestępstwo z art. 233 § 1 a k.k.

dowód: akt oskarżenia przeciwko K. G. (1) /w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Obornikach o sygnaturze II K 271/20/

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Obornikach z dnia 8-04-2021 r. w sprawie o sygnaturze II K 271/20 zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17-09-2021 r. w sprawie o sygnaturze IV Ka 817/21 pozwana K. G. (1) została uznana za winną tego, że w dniu 13-09-2019 r. w O. użyła jako autentyczny podrobiony testament, z którego treści wynikało, że został sporządzony przez F. S., składając go do Sądu Rejonowego w Obornikach w celu jego otwarcia i ogłoszenia, tj. przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. i za to na mocy art. 270 § 1 k.k. wymierzono jej karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

dowody: wyrok Sądu Rejonowego w Obornikach z dnia 8-04-2021 r. w sprawie o sygnaturze II K 271/20, wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17-09-2021 r. w sprawie o sygnaturze IV Ka 817/21 /w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Obornikach o sygnaturze II K 271/20/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dokumentów. Ich wiarygodność i autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a i Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Stosownie do treści przepisu art. 11 k.p.c. ustalenia wydane w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa **wiążą sąd w postępowaniu cywilnym**. Jednakże osoba, która **nie była oskarżona**, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną.

Z uwagi na normę wynikającą z ww. przepisu Sąd w niniejszej sprawie był związany ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym w sprawie o sygnaturze II K 271/20 przez Sąd Rejonowy w Obornikach prawomocnego wyroku z dnia 8-04-2021 r. co do popełnienia przez K. G. (1) przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. Opis czynu za który K. G. (1) została skazana wiązał zatem Sąd w zakresie poczynionych w przedmiotowym wyroku ustaleń.

Zgodnie z przepisem art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Ustalenia wynikające z ww. prawomocnego skazującego wyroku karnego były – w ocenie Sądu – wystarczające dla rozstrzygnięcia w przedmiocie uznania pozwanej za niegodną dziedziczenia po F. S.. Z uwagi na powyższe prowadzenie dalszego postępowania dowodowego należało uznać za zbędne. Konsekwencją powyższego było pominięcie postanowieniem z dnia 9-02-2022 r.: 1. na podstawie przepisu art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. wniosków dowodowych strony powodowej zawartych w punktach 5-7 pozwu; 2. na podstawie przepisu art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. wszystkich dowodów o których przeprowadzenie wniosła pozwana w odpowiedzi na pozew.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Stosownie do treści przepisu art. 928 § 1 pkt 3 k.c. spadkobierca może być uznany przez sąd za niegodnego jeżeli umyślnie ukrył lub zniszczył testament spadkodawcy, podrobił lub przerobił jego testament albo **świadomie skorzystał z testamentu przez inną osobę podrobionego lub przerobionego**.

§ 2 cytowanego przepisu stanowi, iż spadkobierca niegodny zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

Zgodnie z przepisem art. 929 k.c. uznania spadkobiercy za niegodnego może żądać każdy, kto ma w tym interes. Z żądaniem takim może wystąpić w ciągu roku od dnia, w którym dowiedział się o przyczynie niegodności, nie później jednak niż przed upływem trzech lat od otwarcia spadku.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że powodowie byli legitymowani czynnie do żądania uznania pozwanej za niegodną dziedziczenia. Jako spadkobiercy ustawowi F. S. mieli interes prawny w uznaniu K. G. (1) za niegodną dziedziczenia. Fakt uznania pozwanej za niegodną rzutuje bowiem bezpośrednio na ich prawa i obowiązki w związku z wpływem niegodności dziedziczenia na ustalenie kręgu spadkobierców po F. S..

Wskazać również należy, że powodowie zachowali terminy o których mowa w przepisie art. 929 k.c. Powodowie zapoznali się bowiem z treścią dokumentu przedłożonego do Sądu Rejonowego w Obornikach przez pozwaną jako testament F. S. w dniach od 3-10-2019 r. do 4-10-2019 r. i w tej dacie powzięli wątpliwości co do tego czy złożony przez K. G. (1) dokument według treści stanowiący testament spadkodawczyni jest dokumentem autentycznym. Natomiast pozew o uznanie pozwanej za niegodną wytoczyli w dniu 5-11-2019 r. a zatem przed upływem roku od dnia w którym powodowie dowiedzieli się o przyczynie niegodności.

W ocenie Sądu nie ulega również wątpliwości, że pozwana **świadomie skorzystała z testamentu przez inną osobę podrobionego**. W tym zakresie Sąd Rejonowy związany był bowiem ustaleniami wynikającymi z treści prawomocnego wyroku karnego z dnia 8-04-2021 r. w sprawie o sygn. II K 271/20, gdzie ustalono, że pozwana w dniu 13-09-2019 r. w O. **użyła jako autentyczny podrobiony testament**, z którego treści wynikało, że został sporządzony przez F. S., składając go do Sądu Rejonowego w Obornikach w celu jego otwarcia i ogłoszenia. Przepięstwo z art. 270 § 1 k.k. można popełnić wyłącznie umyślnie. Zgodnie z przepisem art. 9 § 1 k.k. czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest **chce go popełnić** albo **przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi**. Skoro zatem pozwana została skazana za użycie jako autentycznego podrobionego testamentu to tym samym z ustaleń prawomocnego skazującego wyroku karnego wynika, iż **chciała przedłożyć jako autentyczny podrobiony testament**, a tym samym z treści tegoż wyroku niewątpliwie wynika, iż świadomie skorzystała z podrobionego testamentu. Treść prawomocnego skazującego wyroku karnego przesądza zatem, że pozwana była świadoma tego, iż przedkładany przez nią testament jest podrobiony.

Z powyższych rozważań wynika, że spełnione zostały wszystkie przesłanki do uznania pozwanej za niegodną dziedziczenia po F. S..

Mając powyższe na uwadze należało uznać, że pozwana K. G. (1) jest niegodna dziedziczenia po zmarłej w dniu 22-06-2018 r. w O. F. S., ostatnio stale zamieszkałej w R. (pkt 1. wyroku).

O kosztach orzeciono na podstawie przepisu art. 98 § 1 k.p.c., mając na uwadze, że powództwo zostało uwzględniono w całości. Konsekwencją powyższego było obciążenie pozwanej kosztami postępowania w całości, przy czym szczegółowe ich wyliczenie Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu (pkt 2. wyroku).

sędzia Tomasz Vogt-Kostecki